

Forslag til: inatsisartutlov nr. xx af xx. xxxx. 2018 om fiskeri.
(Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri og Fangst)

Forelæggelsesnotat

1. behandling

I min rolle som Naalakkersuisoq for Fiskeri og Fangst er det mig en glæde, at jeg hermed kan fremlægge forslag til inatsisartutlov om fiskeri for Inatsisartut.

Det har været en lang proces at få færdiggjort forslaget, så det kunne nå at blive præsenteret her på efterårssamlingen 2017. Koalitionen bag Naalakkersuisut har dog været fast besluttet på, at forslaget skulle gøres færdig. Det har været en klar målsætning for hele koalitionen, at fiskeriloven skulle færdiggøres, og det har derfor ligeledes været et centralt punkt i koalitionsaftalen. Det er derfor en koalition, der er meget tilfredse med at have nået endnu et af sine ambitiøse mål.

Under hele processen frem til at jeg i dag kan fremlægge forslaget, har forslaget været debatteret i befolkningen. Forslaget har ligeledes været kilde til flere artikler og indslag i de grønlandske medier. Den store debat om forslaget vidner om, at forslaget har stor betydning for det grønlandske fiskeri og samfundet generelt, og at der er flere forskellige meninger om, hvad der er vigtigst for det grønlandske fiskeri. De mange forskellige meninger skyldes, at der er forskellige interesser i fiskeriet. De store selskaber med de store fartøjer har deres interesser og ligeledes har de små fiskere med deres joller og mindre fartøjer deres interesser. Disse forskellige interesser trækker ofte i hver deres retning.

Naalakkersuisut har lyttet til de forskellige synspunkter med stor interesse. På den baggrund er Naalakkersuisut kommet frem til, hvad Naalakkersuisut mener, formålet med en ny inatsisartutlov om fiskeri skal være.

Naalakkersuisut ønsker med forslaget at medvirke til, at ejerskabet af ressourcerne spredes ud på flere hænder og derigennem modvirke en øget koncentration af samfundets ressourcer på få hænder. Det er Naalakkersuisuts overbevisning, at denne spredning vil medføre en øget beskæftigelse i fiskeriet. Effekten vil efter Naalakkersuisuts vurdering primært komme som følge af kvoteandelsændringerne imellem flådesegmenterne, den såkaldte ændring til 50/50 fordeling.

For at opnå dette formål indeholder forslaget nye regler om opgørelse af ejerskab af kvoteandele i fiskeriet. Som en følge af forslaget må ingen aktører ved direkte ejerskab, indirekte ejerskab og bestemmende indflydelse opnå kontrol over en kvoteandel, der overstiger 33,3 pct. af det havgående fiskeri efter rejer, 15 pct. af det kystnære fiskeri efter rejer og 5 pct. af det kystnære fiskeri efter hellefisk. Hidtil har der kun været et forbud mod at overstige ejerskabsgrænsen via opkøb af kvoteandele. Det har derfor været muligt at opnå kontrol over en større andel, via indirekte ejerskab af kvoteandele eller ved at opnå bestemmende indflydelse i selskaber, som aktøren ikke ejer over 50 pct. af. Naalakkersuisut mener, at denne udvikling har været u hensigtsmæssig, da det har medført, at få aktører har

opnået kontrol med en stor andel af kvoterne. Kvoteandelene er blevet koncentreret på for få hænder.

Naalakkersuisut er klar over, at forslaget medfører, at enkelte aktører vil blive tvunget til at frasælge kvoteandele eller ejerandele i selskaber, der besidder kvoteandele. Naalakkersuisut er ligeledes klar over, at det vil være uhensigtsmæssigt, såfremt dette frasalg skulle gennemføres på kort tid. Forslaget indeholder derfor en bestemmelse, der giver de relevante aktører 10 år til at tilpasse sig de nye regler. Det vil sige, at forslaget har en overgangsperiode på 10 år. Skulle det vise sig, at der opstår særlige situationer, hvor enkelte aktører ikke vil kunne tilpasse sig den nye regulering indenfor 10 år uden at lide unormalt store tab, så er der i forslaget indskrevet en mulighed for at give en dispensation i disse særlige situationer.

Naalakkersuisut ønsker med forslaget også at styrke det kystnære fiskeri, ved at sikre at en større andel af ressourcerne går til det kystnære fiskeri. Det er kun rimeligt, at kvoten for rejer ved Vestgrønland fordeles ligeligt mellem det havgående fiskeri og det kystnære fiskeri. Ved at styrke det kystnære fiskeri forventer Naalakkersuisut en øget efterspørgsel efter arbejdskraft på de mindre fartøjer og til forarbejdningen på land. Naalakkersuisut forventer overordnet, at forslaget vil medvirke til at øge beskæftigelsen i fiskerierhvervet.

Med henblik på at nå dette formål medfører forslaget, at kvoten for rejer ved Vestgrønland skal fordeles ligeligt mellem den kystnære flådekomponent og den havgående flådekomponent. Hidtil har kvoten været fordelt med 43 pct. til den kystnære flådekomponent og 57 pct. til den havgående flådekomponent. Med forslaget vil kvoten blive fordelt med 50 pct. til hver af de to flådekomponenter. Naalakkersuisut følger i den sammenhæng Inatsisartuts holdning, som vi tidligere i år har debatteret ved et beslutningsforslag fremsat her i salen.

For at give den kystnære flådekomponent og den havgående flådekomponent tilstrækkelig tid til at tilpasse sig den nye fordeling i forslaget, så har Naalakkersuisut indført en overgangsperiode på 5 år i forslaget. Dette betyder, at fordelingen med 50 pct. af rejekvoten til henholdsvis den kystnære flådekomponent og den havgående flådekomponent først træder i kraft fra 1. januar 2024.

Naalakkersuisut har ved udarbejdelsen af forslaget med tilfredshed konstateret, at Fiskeri-, Fangst og Landbrugsudvalget støtter denne ændring. Af betænkningen fra udvalget til FM2017/115 fremgår det, at udvalget støtter ændringen af fordelingen til en 50/50 fordeling mellem de to flådekomponenter. Det fremgår tillige, at udvalget opfordrer til, at ændringen af fordelingen gennemføres med et varsel på 5 år.

Naalakkersuisut vil gerne udvikle fiskeriet med henblik på at skabe yderligere arbejdspladser i fiskeriet. For at forbedre mulighederne for en udvikling af fiskeriet indføres der med forslaget nye regler for fiskeribiologiske undersøgelser. Med forslaget indføres en mulighed for at opnå eneret til et nærmere afgrænset fiskeri, efter at fiskeriet er overgået fra forsøgsfiskeri til alment fiskeri. Eneretten kan tildeles aktører, der har deltaget i forsøgsfiskeriet. Det er formålet at muligheden for at tildele en eneret til aktører, der har deltaget i forsøgsfiskeriet, skal opfordre fiskerne til at investere i forsøgsfiskeriet. Dette vil komme Grønland til gode.

En effektiv kontrol er vigtig for at sikre, at landets love overholdes. Derfor udvider forslaget kontrolmyndighedens beføjelser ved blandt andet at give mulighed for, at kontrolmyndigheden kan udstede administrative bøder.

Forslaget giver desuden kontrolmyndigheden adgang til private ejendomme uden en retskendelse, såfremt kontrolmyndigheden vurderer, at der er en mistanke om, at ejendommen benyttes i forbindelse med en overtrædelse af loven.

En del af debatten om forslaget til en ny inatsisartutlov om fiskeri har omhandlet, hvorvidt de tidsubegrænsede licenser skal gøres tidsbegrænsede. Det har desuden fremstået som en generel misforståelse i store dele af pressen, at forslaget tilbagekalder de tidsubegrænsede licenser. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at forslaget ikke indeholder bestemmelser, der tilbagekalder de tidsubegrænsede licenser. De tidsubegrænsede licenser bliver altså ikke gjort tidsbegrænsede med forslaget.

Ifølge den gældende fiskerilov kan de tidsubegrænsede licenser gøres tidsbegrænsede med et behørigt varsel. I forslaget er det udelukkende blevet præciseret, at varslet skal være på mindst 5 år. Baggrunden for at indskrive et varsel på mindst 5 år, er at give licenshaverne en sikkerhed for, at der ikke bliver fastsat et kortere varsel end 5 år.

Det fremgår af forslaget, at det er op til Inatsisartut at fastsætte det præcise varsel for tilbagekaldelsen af de tidsubegrænsede licenser, hvis Inatsisartut ønsker at tilbagekalde de tidsubegrænsede licenser. Det fremgår også af forslaget, at dette skal ske ved en selvstændig inatsisartutlov. I øvrigt kan tidshorizonten i praksis være længere, end det mindste varsel på 5 år, når Naalakkersuisut udarbejder en selvstændig inatsisartutlov.

Naalakkersuisut har vurderet, at det ikke er tidspunktet at fremsætte et forslag, der tilbagekalder de tidsubegrænsede licenser. Før at dette kan komme på tale, skal der udarbejdes en model for, hvorledes tilbagekaldelsen kan ske, og hvordan kvoterne skal fordeles tilbage til fiskerne.

Lovforslaget forventes at sænke indkomsterne i Grønland med imellem 20 og 180 mio. kr årligt, hvilket svarer til et fald på 0,1 % - 1,2 %. Beskæftigelsen i fiskeriet vil øges, og på kort sigt kan vi opleve lavere arbejdsløshed. På længere sigt falder den samlede beskæftigelse dog som følge af lovforslaget, hvilket medfører lavere indkomster. Lovforslaget vil ligeledes betyde et fald i de offentlige indtægter på imellem 14 og 130 mio. Tallene er behæftet med en betydelig usikkerhed og der kan på nuværende tidspunkt ikke estimeres et samlet resultat af ændringerne idet virkningerne af disse først kendes når et samlet model er opbygget.

Udover de negative samfundsøkonomiske konsekvenser kan det ikke afvises at øget konkurrence i rejefiskeriet kan medføre effektivitetsforbedringer, der på sigt kan styrke landets konkurrenceevne. Det er Naalakkersuisuts forventning efter tilbagekaldelsesprocesserne er gennemført, at der bliver tilført samfundets borgere en mere rimelig fordeling af samfundets ressourcer hvilket også er det centrale i Naalakkersuisut ønske om, at foretage ændringer af fordelingspolitikken. Dette synspunkt vil på sigt have økonomiske gevinster som Naalakkersuisut af gode grunde ikke kan oplyse om på nuværende tidspunkt.

Erhvervet har påstået, at dette forslag plus en fremtidig tilbagekaldelse af de tidsubegrænsede licenser vil udgøre ekspropriation, som vil medføre krav om erstatning i henhold til grundlovens § 73 eller Den Europæiske Menneskerettighedskonvention 1. tillægsprotokol, artikel 1. Naalakkersuisut har selvfølgelig været opmærksom på forholdet og kan i den forbindelse nævne, at man ikke vil lade sig styre af den slags trusler.

Naalakkersuisut er ikke enig i, at hverken indholdet af dette forslag eller en fremtidig tilbagekaldelse af de tidsubegrænsede licenser vil udgøre ekspropriation, der vil medføre krav om erstatning. Inatsisartut har en bred adgang til at foretage regulering af fiskeriet, ligesom der i forvejen er en stor grad af regulering i fiskeriet. Hvis Inatsisartut vil tilpasse fiskeriet, så der opstår flere arbejdspladser i fiskeriet, eller Inatsisartut vil sprede ressourcerne ud på flere hænder, så er der mulighed for dette, uden at det er ekspropriation, der medfører erstatning.

Erhvervet kan ikke have forventning om, at have rettighederne til Grønlands ressourcer i al evighed, da der er tale om en rettighed tildelt af det offentlige, og fiskeriloven samtidig nævner at Inatsisartut kan tilbagekalde licenserne.

Med dette sagt, så er Naalakkersuisut dog indstillet på, at effekten for erhvervet skal begrænses, hvilket forslaget også lægger op til.

Det er mit håb at det fremsatte forslag til fiskeriloven bliver behandlet åbenhjertigt og sagligt her i salen.

Med disse ord overlader jeg dette forslag til behandling af Inatsisartut